

“De smaak van Steenbergen in beeld”

Kunst- en Cultuurnota 2014 - 2017

December 2013

Inhoudsopgave

	Pagin
Samenvatting	a
	4
Leeswijzer	7
1. Inleiding	8
2. Kaders voor Cultuur	9
2.1 Definitie Kunst en Cultuur	9
2.2 Landelijk cultuurbeleid en wetgeving	9
2.3 Provinciaal cultuurbeleid	10
2.4 Lokale ontwikkelingen	10
3. Ambities en de waarde van cultuur	12
3.1 De (meer)waarde van cultuur	12
3.2 Ambities	13
4. Cultuureducatie; basis voor een inspirerend en betekenisvol leven	14
4.1 Cultuureducatie met kwaliteit	14
4.2 Landelijke regelingen	15
4.3 De keuze voor de gemeente Steenbergen	15
5. Lokale kracht; succesfactor voor cultuur en samenleving	17
5.1 Culturele smaak van Brabanders	17
5.2 'De Smaak van Steenbergen'- Lokale gezelligheid	18
5.3 De keuze voor de gemeente Steenbergen	18
6. Realisatie	19
6.1 De rol van de gemeente	19
6.2 Uitwerking cultuureducatie	19
6.3 Uitwerking lokale kracht in beeld	22
6.4 Financiële realisatie	25
Bijlage 1	28
Bijlage 2	33
Bijlage 3	34

Samenvatting

Iedere gemeente kan haar eigen cultuurbeleid ontwikkelen dat past bij het karakter en de specifieke gemeentelijke omstandigheden. De gemeente Steenbergen ziet de maatschappelijke (meer)waarde van kunst en cultuur vooral terugkomen in ruimte tot ontplooiing voor de jeugd en in het verbindende vermogen van kunst en cultuur. De gemeente Steenbergen kiest daarom voor de volgende twee ambities die de komende vier jaar het hart van het cultuurbeleid zullen vormen:

Ambitie 1: de gemeente biedt ieder kind een basis voor een inspirerend en betekenisvol leven

Deze ambitie sluit aan bij de maatschappelijke doelstelling uit het welzijnssubsidiebeleid om ontwikkelingskansen te bieden voor jeugd. Kunst en cultuur biedt het individuele kind creatieve vaardigheden, een verruimde blik en daarmee de basis voor een inspirerend en betekenisvol leven. Het brengt kinderen het vermogen om in te spelen op veranderingen met creativiteit en inventiviteit. Dit zijn belangrijke vaardigheden die ontwikkelingskansen voor jeugd verscherpen.

Ambitie 2: kunst en cultuur als stimulans voor sociale cohesie

Deze ambitie sluit aan bij de maatschappelijke doelstelling uit het welzijnssubsidiebeleid om sociale cohesie binnen de gemeente te vergroten. Kunst en cultuur verbindt. Door samen kunst en cultuur te beleven en te beoefenen leer je elkaar kennen en worden nieuwe relaties gesmeed. Kunst en cultuur spelen ook een belangrijke rol in het vormen en ontwikkelen van een gedeeld imago dat kan bijdragen aan trots.

De rol van de gemeente

In het welzijnssubsidiebeleid uit 2012 is vastgelegd welke rol de gemeente heeft bij het realiseren van activiteiten met een maatschappelijke bijdrage. Hierbij wordt uitgegaan van de eigen verantwoordelijkheid van burgers.

De gemeente ziet het als haar taak om als lokale overheid het 'algemeen belang' te behartigen. Daarbij is het niet de bedoeling dat de gemeente alles voor haar burgers regelt en/of financiert. De gemeente Steenbergen hanteert het uitgangspunt dat bij het zorgen voor een samenleving met een hoog welzijnsniveau het primaat bij de burger en de verschillende vormen van particulier initiatief ligt. De rol van de lokale overheid is een voorwaardenscheppende. Dit is ook het geval bij de realisatie van bovenstaande ambities.

Cultuureducatie; basis voor een inspirerend en betekenisvol leven

De ambitie om ieder kind een basis voor een inspirerend en betekenisvol leven mee te geven, wil de gemeente Steenbergen realiseren door middel van cultuureducatie. De gemeente Steenbergen benadrukt ieder kind dezelfde kansen te willen bieden en kiest daarvoor voor cultuureducatie in het (primair) onderwijs. De keuze voor cultuureducatie is enerzijds gebaseerd op landelijk beleid. Minister Bussemaker gaf in haar beleidsbrief *'Cultuur beweegt, de betekenis van cultuur in een veranderende samenleving'* in de zomer van 2013 aan dat culturele vorming van cruciaal belang is voor het individu en de samenleving. Daarnaast is cultuureducatie een lokale keuze. Dit blijkt uit de inspiratiebijeenkomst met het lokale culturele veld ten behoeve van deze nota én de keuze van het Platform Kunst en Cultuur om cultuureducatie tot speerpunt te benoemen.

De gemeente zet de komende vier jaar in op cultuureducatie door een cultuurcoach aan te stellen en te starten met een 50/50 regeling cultuureducatie. Met het aanstellen van een cultuurcoach geeft de gemeente de Marktplaats cultuureducatie vast vorm. De cultuurcoach heeft de taak scholen actief te ondersteunen in hun programmering voor cultuureducatie. In het uitvoeren van deze taak stimuleert de cultuurcoach scholen in vraaggericht werken en deskundigheidsbevordering van leerkrachten. De gemeente wenst dat scholen een eigen ambitie formuleren rond cultuureducatie. Daarnaast ligt bij de programmering de focus op lokale aanbieders.

Naast het aanstellen van een cultuurcoach, investeert de gemeente in het opzetten van een 50/50 regeling ten behoeve van cultuureducatie. Hiermee maken scholen die voldoen aan specifieke voorwaarden, kans op extra financiële middelen ten gunste van cultuureducatie. De investering door de gemeente komt direct terug bij het kind.

Tot slot komt de gemeente in het schooljaar 2014-2015 scholen tegemoet in de kosten voor de cursus interne cultuurcoördinator met behulp van de scholingssubsidie cursus icc'er. Het is de wens van de gemeente dat iedere school in de gemeente de beschikking heeft over een interne cultuurcoördinator.

Lokale kracht; succesfactor voor cultuur en samenleving

De gemeente Steenbergen wil de tweede ambitie realiseren door in te zetten op het behoud van het lokale karakter van activiteiten die reeds worden georganiseerd. De gemeente Steenbergen kiest voor een focus op volkscultuur en amateurkunst en lokale evenementen die 'scoren'. Door in te steken op deze populaire activiteiten versterkt de gemeente cultuurparticipatie. Daarnaast wordt hiermee de sociale cohesie versterkt.

De gemeente Steenbergen zet de komende vier jaar in op realisatie van deze ambitie door de volgende speerpunten te benoemen. Ten eerste erkent de gemeente Steenbergen de waarde van volkscultuur en amateurkunst. Iedere kern en de stad Steenbergen kent hierdoor eigen tradities en specifieke dorpsgewoonten. De gemeente Steenbergen biedt ruimte aan deze

verschillende culturele smaken. Daarbij onderschrijft de gemeente de rol van het rijke verenigingsleven in de totstandkoming van sociale cohesie. De verschillende verenigingen ontvangen voor een groot deel dan ook gemeentesubsidie.

Naast volkscultuur en amateurkunst benoemt de gemeente het speerpunt lokale culturele kracht in beeld. Tijdens de inspiratiebijeenkomst ten behoeve van dit beleid bleek er behoefte aan een cultuuragenda. De gemeente heeft via het VVV Brabantse Wal al een cultuuragenda in de vorm van de UITagenda. Bij aanvragen van vergunningen voor culturele activiteiten, geeft de gemeente dit door aan het VVV Brabantse Wal. Deze plaats de activiteiten in de UITagenda.

Daarbij focust de gemeente Steenbergen zich op lokale culturele kracht. De gemeente Steenbergen heeft een schat aan cultureel talent binnen haar gemeentegrenzen. Met de investering in de cultuurcoach investeert de gemeente Steenbergen ook in deze lokale kracht. Bij de invulling van de programmering zal de focus van de cultuurcoach namelijk liggen bij het lokale culturele aanbod.

Tot slot stimuleert de gemeente met de subsidie culturele vorming de cultuureducatie in de vrije tijd en tegelijkertijd de lokale culturele kracht. Momenteel vormt de subsidie muziekonderwijs al een sterke stimulans voor lokale muzikanten. Cultuureducatie is echter breder dan muziekonderwijs. Daarom wordt de subsidie muziekonderwijs omgevormd tot de subsidie culturele vorming. Tegelijkertijd wordt er een inkomensgrens ingevoerd tot waar subsidiëring mogelijk is. De subsidie is ingevoerd om gelijke kansen te bieden in cultuureducatie in de vrije tijd. Deze inkomensgrens onderschrijft deze ambitie. De uitbreiding van het cursusaanbod dat in aanmerking komt voor de subsidie, verbreedt de stimulans voor het lokale culturele veld. De culturele vorming van de jeugd staat echter voorop waardoor ook regionaal cultuuraanbod in aanmerking komt voor de subsidie culturele vorming.

Met deze focus op lokaal cultureel aanbod en cultuureducatie komen beide ambities in dit kunst- en cultuurbeleid bij elkaar.

Leeswijzer

Voor u ligt de nota met het kunst- en cultuurbeleid voor de periode 2014-2017. Deze nota is als volgt opgebouwd.

Na de inleiding zal in hoofdstuk 2 de **'Kaders voor kunst en cultuur'** worden besproken. Eerst zal de definitie van kunst en cultuur worden bepaald. Daarna volgt uitleg over landelijk en provinciaal cultuurbeleid en wetgeving. Tot slot zal worden bepaald welke rol de gemeente kan spelen in de uitvoering van het kunst- en cultuurbeleid.

In het derde hoofdstuk **'Ambities en de waarde van cultuur'** zal de gemeente aangeven wat zij de (meer)waarde van cultuur acht. Daarna worden de ambities voor het beleid voor de komende vier jaar uitgesproken.

Hoofdstuk vier **'Cultuureducatie; basis voor een inspirerend en betekenisvol leven'** bespreekt de landelijke regelingen en programma's rond cultuureducatie. Daarna wordt de keuze voor Steenbergen bepaald.

In hoofdstuk 5 **'Lokale kracht; succesfactor voor cultuur en samenleving'** wordt aan de hand van een recent onderzoek de culturele smaak van Brabanders besproken. Daarna wordt aan de hand van hetzelfde onderzoek de 'smaak van Steenbergen' bepaald. Tot slot wordt de keuze voor Steenbergen uitgesproken.

In het laatste hoofdstuk **'Realisatie'** wordt besproken hoe de gemeente de gekozen ambities denkt te realiseren. Daarvoor wordt eerst de rol van de gemeente aangehaald. Daarna wordt dit per ambitie uitgewerkt.

De nota wordt afgesloten met drie bijlagen.

1. Inleiding

Het gemeentelijk beleid op de diverse culturele terreinen is in 2008 beschreven in de cultuurnota *'Steenbergen op de kaart'*. Sinds dit cultuurbeleid van kracht is, hebben er zich verschillende (landelijke) trends en ontwikkelingen voorgedaan op het terrein van kunst en cultuur. Gezien deze trends en ontwikkelingen was het tijd voor een actualisering van het kunst- en cultuurbeleid voor de gemeente Steenbergen.

Er is opnieuw gekeken wat voor de gemeente Steenbergen de (meer)waarde is van cultuur. Wat voegt kunst en cultuur toe aan de Steenbergse samenleving? En welk effect heeft het op het individu? Op basis hiervan, en met inachtneming van de 'kaders voor cultuur', zijn er ambities opgesteld voor het kunst en cultuurbeleid van de gemeente Steenbergen voor de komende vier jaar.

Het formuleren van de (meer)waarde van cultuur en de ambities is tot stand gekomen met raadpleging van het lokale culturele veld. Op 7 oktober 2013 heeft er een inspiratiebijeenkomst plaatsgevonden in het gemeentehuis. Daarnaast is het regionale en provinciale professionele culturele veld benaderd ter inspiratie.

Tot slot is deze nota opgesteld binnen de kaders van het welzijnssubsidiebeleid uit 2012 van de gemeente Steenbergen.

In de komende hoofdstukken zullen achtereenvolgens de kaders voor cultuur worden omschreven, en ambities worden bepaald. Daarna volgt een omschrijving van de realisatie van deze ambities.

2. Kaders voor kunst en cultuur

Voordat er ambities worden uitgesproken zal, eerst onderzocht worden wat de huidige kaders zijn voor cultuur. Er zijn wettelijke kaders waar kunst en cultuurbeleid aan ten grondslag ligt. Daarnaast zijn er trends te ontdekken op landelijk en provinciaal niveau waarlangs het kunst en cultuurbeleid zich ontwikkelt. Deze wettelijke kaders en trends, samen met lokale ontwikkelingen, bieden het kader voor cultuur.

Er zal echter worden gestart met het eerste kader van kunst en cultuur: de definitie.

2.1 Definitie kunst en cultuur

In de cultuurnota *'Steenbergen op de kaart!'* is er gebruik gemaakt van de volgende definities:

Kunst is een uiting van menselijke creativiteit die primair bestaansrecht heeft door de waardering van anderen.

Cultuur wordt gebruikt voor 'alles dat door de samenleving wordt voortgebracht'. Waarbij men het woord ook gebruikt voor kunstuitingen als kunst en wetenschap, inclusief literatuur, architectuur en dergelijke.

In deze nota zal worden vastgehouden aan bovenstaande definities voor kunst en cultuur.

Cultureel erfgoed heeft een directe relatie met kunst en cultuur maar de gemeente heeft het bij cultureel erfgoed vooral over monumenten en archeologie. Hiervoor bestaat aparte wetgeving die ertoe leidt dat cultureel erfgoed in de praktijk meer met ruimtelijke ordening in verband wordt gebracht dan met de kunsten. De gemeente Steenbergen heeft hiervoor daarom een afzonderlijke nota; *'Steenbergen en haar kansrijke verleden, Nota Cultureel Erfgoed gemeente Steenbergen 2010 - 2020'*.

Ook de bibliotheek heeft een directe relatie met kunst en cultuur. Maar ook hier heeft de gemeente een afzonderlijke nota voor. Cultureel erfgoed en de bibliotheek vallen daardoor buiten deze kunst en cultuurnota.

2.2 Landelijk cultuurbeleid en wetgeving

De verantwoordelijkheid voor cultuur is vastgelegd in de *Wet op het specifiek cultuurbeleid* uit 1993. Ten aanzien van de verplichting van gemeenten is opgenomen dat de drie overheden tezamen bevorderen dat de bibliotheek deelneemt aan het leenverkeer van andere bibliotheken en dat hiertoe een netwerk wordt gevormd. De Wet op het specifiek cultuurbeleid vormt ook de wettelijke basis voor het verstrekken van specifieke rijkssubsidies voor cultuur. Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) verdeelt

de subsidies voor culturele instellingen in de Landelijke Basisinfrastructuur. De *Landelijke Basisinfrastructuur* is in het leven geroepen om culturele instellingen die landelijk gezien een specifieke culturele functie vervullen, of een kernfunctie vervullen op regionaal of stedelijk niveau, te ondersteunen. Hieronder vallen ook de Cultuurfondsen.

Trend

In 2009 werd het Actieplan Cultuurbereik vervangen door de regeling Cultuurparticipatie provincies en gemeenten van het Fonds voor Cultuurparticipatie. In 2011 werd het programma Cultuureducatie met kwaliteit gepresenteerd. Het doel: cultuureducatie beter verankeren in het onderwijs en bij alle culturele instellingen.

Op 29 oktober 2012 blijkt er een prominente plaats voor cultuureducatie te bestaan in het regeerakkoord. Op 10 juni 2013 presenteert minister Bussemaker haar beleidsbrief met visie op cultuur. In deze cultuurvisie staat culturele vorming voorop.

Op 1 januari 2013 is daarnaast het nieuwe subsidiestelsel van start gegaan. Motto: de cultuursector minder afhankelijk van overheidssubsidie.

2.3 Provinciaal cultuurbeleid

Provincies voeren, naast de landelijke afspraken zoals vastgelegd in de cultuurconvenanten, een eigen cultuurbeleid. Dit wordt per provincie vastgelegd in vierjarige cultuurnota's.

In het visiedocument *Profiel Provincies (2010)* wordt 'culturele infrastructuur en monumentenzorg' als kerntaak omschreven. Provincies moeten de diversiteit en spreiding van cultuur in de regio waarborgen. Op het gebied van cultuurparticipatie hebben provincies een rol in het bevorderen van kwaliteit en regionale spreiding om de toegankelijkheid van cultuur te waarborgen. Hiervoor subsidiëren provincies provinciale instellingen voor kunst en erfgoed. Deze instellingen hebben een adviserende taak en bieden deskundigheidsbevordering en ontwikkelen projecten.

Trend

De provincie Noord-Brabant is in 2013 bezig met het opstellen van een nieuwe cultuurnota. Deze wordt eind 2013 verwacht. Eerder formuleerde de provincie haar kerntaken in enthousiasmeren, activeren en initiëren. De kernwaarden van de Provincie Noord-Brabant op het gebied van kunst en cultuur zijn kennis vergaren en delen, ontwikkelingen stimuleren, verbinding leggen en ondernemerschap tonen. Daarnaast had de Provincie Noord-Brabant de ambitie BrabantStad Culturele Hoofdstad 2018 te worden. Inmiddels is gebleken dat Friesland en niet BrabantStad Culturele Hoofdstad 2018 wordt. De activiteiten die zijn gestart binnen het plan BrabantStad Culturele Hoofdstad 2018 worden echter gecontinueerd. De vijf grote steden in Brabant zullen samen met de provincie tal van evenementen en festivals met een (inter)nationale uitstraling tot stand brengen.

2.4 Lokale ontwikkelingen

“Kunst moet worden teruggegeven aan de samenleving.” Met dit motto zette de staatssecretaris van cultuur in 2010 voor het debat over het nut en de noodzaak van overheidsbemoeienis met kunst en cultuur. De Raad voor Cultuur liet tegelijkertijd zien dat voor een bloeiend cultureel klimaat overheidsinzet cruciaal is mits er relatie bestaat tot de samenleving, de markt en de private sector.

In 2012 is er in de gemeente Steenbergen een herijking van het welzijnssubsidiebeleid vastgesteld. In dit beleid is vastgelegd welke rol de gemeente heeft bij het realiseren van activiteiten met een maatschappelijke bijdrage. Hierbij wordt uitgegaan van de eigen verantwoordelijkheid van burgers.

De gemeente ziet het als haar taak om als lokale overheid het ‘algemeen belang’ te behartigen. Daarbij is het niet de bedoeling dat de gemeente alles voor haar burgers regelt en/of financiert. De gemeente Steenbergen hanteert het uitgangspunt dat bij het zorgen voor een samenleving met een hoog welzijnsniveau het primaat bij de burger en de verschillende vormen van particulier initiatief ligt. De rol van de lokale overheid is een voorwaardenscheppende.

De gemeente wil haar burgers wel stimuleren bij het nemen van initiatieven op het terrein van welzijn voor zover deze binnen de doelstellingen van het gemeentelijk welzijnsbeleid vallen. Dit kan, volgens het welzijnssubsidiebeleid, door voorwaarden te scheppen zoals het voorzien in deskundigheid, accommodatie en/of subsidie.

3. Ambities en de waarde van cultuur

Kunst en cultuur verbindt, biedt plezier en draagt bij aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Kunst en cultuur biedt ruimte voor het individu om zich te ontplooien en gezamenlijke kunstbeoefening brengt contact tussen inwoners tot stand en versterkt daarmee de sociale cohesie in een buurt, kern of gemeente.

Kunst en cultuur maakt daarmee deel uit van de doelstelling van het welzijnssubsidiebeleid uit 2012 van de gemeente Steenbergen om de bestaande sociale infrastructuur te handhaven en/of te versterken. Onder sociale infrastructuur wordt verstaan het geheel van maatschappelijke voorzieningen die een bijdrage kunnen leveren aan opvang, ontplooiing, ontmoeting, ontspanning, recreatie en het welzijn en de gezondheid van de inwoners van Steenbergen. Daarnaast sluit het aan bij de doelstelling binnen dit beleid om de ontwikkelingskansen van jeugd en jongeren te stimuleren.

Samengevat is het doel van kunst en cultuur in de gemeente Steenbergen tweeledig. Met kunst en cultuur wordt de sociale cohesie binnen de gemeente Steenbergen versterkt. Daarnaast heeft kunst en cultuur in de gemeente Steenbergen het doel ontwikkelingskansen te bieden voor jeugd.

3.1 De (meer)waarde van cultuur

De (meer)waarde van cultuur blijkt in de praktijk vaak lastig te bepalen aangezien de waarde van cultuur voor ieder individu weer anders is. De wetenschap heeft het tal van mogelijkheden teruggebracht tot vijf categorieën die samen de maatschappelijke waarden van cultuur vormen.

Bezoek aan culturele activiteiten maakt mensen gelukkiger. Dit is de **gebruikswaarde** van cultuur. Mensen anticiperen op dit geluk en de positieve sociale en economische effecten die hieruit voortkomen door een huis te kopen in de buurt van het culturele aanbod. Dit is de **optiewaarde** van cultuur.

De **economische waarde** van cultuur zit ondermeer in toeristische bestedingen en eventuele kenniswerkers die vanwege de sociale waarde en de gebruikswaarde van kunst en cultuur naar Nederland komen en vanwege hun hogere opleiding voor economische groei zorgen.

De **bestaanswaarde** van cultuur heeft vooral met beheer en behoud van nationale kunst te maken. We zijn trots op onze oude meesters, op architecten die beeldbepalende woonwijken, kantoren en bruggen hebben ontworpen en schrijvers die in vele talen worden gelezen. Dit betekent niet dat iedereen naar het museum gaat, alle boeken leest, of dat iedereen architectuur bewondert of een dergelijk huis koopt. Maar als het er niet meer zou zijn, gaat een stukje van onze identiteit verloren.

De **sociale waarde** is voor de gemeente Steenberghe de voornaamste waarde om in kunst en cultuur te investeren. Het gaat hier over effecten op het terrein van gezondheid, leren (onderwijs), leefbaarheid en veiligheid. Diverse onderzoeken hebben de relatie tussen cultuur en gezondheid al aangetoond. Het Amerikaanse *Society for the Arts in Healthcare* (www.thesah.org) onderzoekt de effecten van kunst op het welbevinden van patiënten. In hun *State of the field Report* worden tachtig onderzoeken genoemd, gespecificeerd per kunstdiscipline, waarbij uit alle resultaten bleek dat kunst een onmiskenbaar positief effect heeft op de gezondheid van cliënten. Mensen die actief en/of receptief deelnemen aan culturele activiteiten gaan minder vaak naar de huisarts. Zingen leidt tot een beter immuunsysteem en minder longaandoeningen, luisteren naar muziek leidt tot een lagere kans op hart- en vaatziekten. Cultuur heeft ook een relatie met productiviteit op het werk en leefbaarheid in een buurt vanwege de vorming van een persoonlijke identiteit. Daarnaast is het effect van cultuureducatie op de leerprestaties van kinderen bewezen. Kunst en cultuur zorgen voor meer vaardigheden en zelfbewustzijn bij jongeren, die daardoor minder vaak crimineel gedrag vertonen, hetgeen de sociale samenhang en leefbaarheid in een wijk vergroot.

3.2 Ambities

Iedere gemeente kan haar eigen cultuurbeleid ontwikkelen dat past bij het karakter en de specifieke gemeentelijke omstandigheden. De gemeente Steenberghe ziet de maatschappelijke (meer)waarde van kunst en cultuur in ruimte tot ontplooiing voor de jeugd en in het verbindende vermogen ervan. De gemeente Steenberghe kiest daarom voor twee ambities die het verdienen de komende jaren het hart van het Steenbergse cultuurbeleid te vormen:

Ambitie 1: de gemeente biedt ieder kind een basis voor een inspirerend en betekenisvol leven

Deze ambitie sluit aan bij de maatschappelijke doelstelling om ontwikkelingskansen te bieden voor jeugd. Kunst en cultuur biedt het individuele kind creatieve vaardigheden, een verruimde blik en daarmee de basis voor een inspirerend en betekenisvol leven. Het brengt kinderen het vermogen om in te spelen op veranderingen met creativiteit en inventiviteit. Dit zijn belangrijke vaardigheden die ontwikkelingskansen voor jeugd verscherpen.

Ambitie 2: kunst en cultuur als stimulans voor sociale cohesie

Deze ambitie sluit aan bij de maatschappelijke doelstelling om sociale cohesie binnen de gemeente te vergroten. Kunst en cultuur verbindt. Door samen kunst en cultuur te beleven en te beoefenen leer je elkaar kennen en worden nieuwe relaties gesmeed. Kunst en cultuur spelen ook een belangrijke rol in het vormen en ontwikkelen van een gedeeld imago dat kan bijdragen aan trots.

4. Cultuureducatie; basis voor een inspirerend en betekenisvol leven

In het voorgaande hoofdstuk is de ambitie uitgesproken om ieder kind een basis voor een inspirerend en betekenisvol leven te bieden. Deze ambitie is gekoppeld aan de maatschappelijke doelstelling uit het welzijnssubsidiebeleid om ontwikkelingskansen te bieden aan de jeugd uit de gemeente Steenbergen.

4.1 Cultuureducatie met kwaliteit

Cultuureducatie is de laatste jaren steeds belangrijker geworden. Op 10 juni 2011 verscheen de brief van staatssecretaris Zijlstra van Cultuur, genaamd '*Meer dan kwaliteit*', waarin hij een omslag aankondigt in het rijksbeleid voor cultuur. In deze brief benoemt hij vier prioriteiten en één daarvan is cultuureducatie:

"Het kabinet vindt cultuureducatie belangrijk: voor persoonlijke ontwikkeling en voor de creativiteit van onze samenleving als geheel. Ook de Raad voor Cultuur hecht groot belang aan educatie en wijst erop dat de 'onderzoekende houding' die kinderen daardoor ontwikkelen, van groot belang is voor onze kennissamenleving. Het kabinet wil kinderen en jongeren op het gebied van cultuur een stevig fundament bieden. Voorwaarden daarvoor zijn een goede verankering van cultuureducatie in het onderwijs en aandacht voor cultuureducatie bij alle culturele instellingen, landelijk en lokaal."

Als reactie op deze brief kwam de regeling *Cultuureducatie met kwaliteit* die inzet op verankering van cultuureducatie in het primair onderwijs. Via de regeling krijgen culturele instellingen subsidie voor verdieping van het aanbod voor cultuureducatie, voor deskundigheidsbevordering van leerkrachten en het versterken van de relatie tussen scholen en het culturele aanbod in de omgeving van deze scholen.

Deze activiteiten richten zich uitsluitend op het primair onderwijs. Gemeente en Provincie zijn geen directe aanvrager meer bij deze regeling, zoals dat bij de *Actieplannen Cultuurbereik* en de regeling *Cultuurparticipatie* nog wel het geval was.

Op 29 oktober 2012 blijkt er ook een prominente plaats voor cultuureducatie te bestaan in het regeerakkoord. Vervolgens presenteert minister Bussemaker op 10 juni 2013 haar beleidsbrief '*Cultuur beweegt, de betekenis van cultuur in een veranderende samenleving*' met haar visie op cultuur. In deze cultuurvisie staat culturele vorming voorop. Minister Bussemaker vindt goed culturele vorming van cruciaal belang voor individu en samenleving. Haar doel is dat jeugd een 'startkwalificatie' mee krijgt.

4.2 Landelijke regelingen

Naast het rijksprogramma Cultuureducatie met kwaliteit, is er nog een drietal andere landelijke regelingen en projecten voor cultuureducatie.

Schoolbesturen ontvangen deze kabinetsperiode, naast de reguliere lumpsumbekostiging, ook een bedrag via de zogenoemde *Prestatiebox (2012-2016)*. Deze regeling bestaat voor het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs. Het gaat om budgetten voor taal en rekenen en voor cultuureducatie. De regeling Prestatiebox is in het leven geroepen om onder meer cultuureducatie te verankeren in het schoolprogramma. Sinds augustus 2012 is er via de regeling prestatiebox jaarlijks €10,90 per leerling beschikbaar voor het versterken van de samenhang binnen het leergebied kunstzinnige oriëntatie en voor het verhogen van de kwaliteit van cultuureducatie. Naast cultuureducatie zijn in de regeling prestatiebox middelen opgenomen voor opbrengstgericht werken en professionalisering van leraren en schoolleiders.

Het doel van het landelijke project *Interne Cultuurcoördinator (icc'er)* is dat op alle basisscholen in Nederland minstens één icc'er werkzaam is. Deze icc'er krijgt scholing en maakt onderdeel uit van een netwerk waarbinnen kennis en expertise wordt gedeeld.

Met de regeling *Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur en Combinatiefuncties* willen de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) combinatiefuncties op brede scholen realiseren. De combinatiefunctionaris cultuur (cultuurcoach genoemd) brengt leerlingen in contact met kunst en cultuur.

In het hoofdstuk realisatie zullen deze regelingen verder worden uitgewerkt op de specifieke situatie in de gemeente Steenbergen.

4.3 De keuze voor de gemeente Steenbergen

De ambitie om ieder kind een basis voor een inspirerend en betekenisvol leven mee te geven, wil de gemeente Steenbergen realiseren door cultuureducatie als speerpunt op te nemen in haar kunst en cultuurbeleid en daarmee het nut en de noodzaak van de bestaande Marktplaats cultuureducatie te onderschrijven.

Deze keuze is gebaseerd op de ontdekking dat cultuureducatie ook in het landelijk beleid speerpunt is. Minister Bussemaker gaf in de zomer van 2013 in haar beleidsbrief *'Cultuur beweegt, de betekenis van cultuur in een veranderende samenleving'* aan dat culturele vorming van cruciaal belang is voor het individu en de samenleving. Met cultuureducatie wordt leerlingen de mogelijkheid geboden hun blik te verruimen en hun creatieve vaardigheden te ontwikkelen. Daarnaast is deze keuze gebaseerd op lokale input. Het Platform Kunst en Cultuur heeft zelfstandig cultuureducatie als speerpunt aangenomen. Ook sprak het culturele veld tijdens de inspiratiebijeenkomst voor deze nota uit dat cultuureducatie een belangrijk "creërend vermogen" biedt. Het geeft

kinderen de kans een eigen culturele smaak te ontwikkelen en daarnaast handvatten om het leven ook eens op een andere manier te kijken.

Met het aanwijzen van cultuureducatie als speerpunt in dit kunst en cultuurbeleid, verwacht de gemeente Steenbergen de ambitie te realiseren om ieder kind een inspirerend en betekenisvol leven te bieden. Hoe de gemeente Steenbergen cultuureducatie wil inzetten ter realisatie van deze ambitie, zal nader worden uitgewerkt in het laatste hoofdstuk.

5. Lokale kracht; succesfactor voor cultuur en samenleving

Eerder in deze nota is de ambitie uitgesproken dat kunst en cultuur in de gemeente de stimulans zijn voor sociale cohesie. Deze ambitie is gekoppeld aan de maatschappelijke doelstelling om sociale cohesie binnen de gemeente te vergroten. Kunst en cultuur hebben een verbindende eigenschap. Door samen kunst en cultuur te beleven en te beoefenen ontstaan er nieuwe relaties. Bovendien spelen kunst en cultuur ook een belangrijke rol in het vormen en ontwikkelen van een gedeeld imago dat kan bijdragen aan trots voor de lokale omgeving.

5.1 Culturele smaak van Brabanders

De publicatie *'Culturele smaak van Brabanders, een onderzoek naar de verschillende cultuurconsumenten in Noord-Brabant'*, uitgevoerd door het PON, geeft een eerste aanzet voor de zoektocht naar wat de inwoners van de gemeente Steenbergen beweegt om cultureel aanbod te bezoeken. De publicatie onderscheidt acht verschillende cultuurtypen en heeft voor deze typering gebruik gemaakt van Mosaic Huishouden. Mosaic is een segmentatiesysteem op huishoudensniveau van heel Nederland dat consumenten in groepen en typen verdeelt op grond van demografische, psychologische en leefstijlkenmerken die deze consumenten gemeen hebben. Door deze leeftijdsegmentatie te koppelen aan de gegevens uit de Brabantse Cultuurparticipatie Monitor (cultuurgedrag) en een verdiepend onderzoek onder 1000 leden van het Brabantpanel (cultuurbehoeften, wat spreekt hen aan) worden uiteindelijk acht verschillende publieksgroepen of culturele smaken van Brabanders onderscheiden:

	A Jonge Cultuurontdekkers Genietend van het leven op ontdekkingsstocht, onder andere langs cultuur. Veelal niet werkend of nog studerend.
	B Lokale Gezelligheid Zoals het nu gaat is het goed. Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg. Vooral laag tot middelbaar opgeleid, wonend in sociale huurwoningen, minder geïnteresseerd in cultuur.
	C Hectisch Gezinsleven Druk druk druk met het combineren van werk en jonge kinderen. Cultuur? Alleen als het samen met het gezin kan.
	D Sportieve Ruimtegenieters Stellen en gezinnen die bewust de ruimte buiten de stad opzoeken. Benedengemiddeld geïnteresseerd in cultuur, sporten veel.
	E Welvarende Cultuursnuivers Huishoudens die het financieel gezien goed voor elkaar hebben, bovengemiddeld geïnteresseerd zijn in cultuur en daar ook geld voor over hebben.
	F Traditionele Plattelanders Ons kent ons. Kleine kern, vaak agrariër van beroep geweest en al hun hele leven op het platteland wonend. Ze zijn geïnteresseerd in cultuur, maar ook in natuur. Belangstelling voor de regio.
	G Gepensioneerde Cultuurliefhebbers Gepensioneerden met beide voor cultuur en veel tijd en een prima pensioen.
	H Vergrijsde Eenvoud Alleenstaand, 75 plus en eenvoudig levend. Ze hebben vaak een beneden modaal inkomen, zijn laaggeschoold. Hun interesse in cultuur is gemiddeld.

5.3 De 'Smaak van Steenbergen' - Lokale gezelligheid

De Provincie Noord-Brabant bestaat volgens de publicatie voor het grootste deel uit mensen van het type 'Lokale gezelligheid', een kwart van de huishoudens valt binnen deze groep. Daarna volgen de mensen van het type 'Hectisch gezinsleven' waar 15% van de huishoudens deel van uitmaakt. Op de derde plaats komen de welvarende cultuursnuivers. Volgens het onderzoek wordt ook de gemeente Steenbergen voornamelijk gedomineerd door het type 'Lokale Gezelligheid'. Interesse in cultuur is bij deze groep niet groot, wel bezoeken ze regelmatig lokale culturele activiteiten, vooral voor de gezelligheid en om andere mensen te ontmoeten. Hun bereidheid tot reizen voor andere culturele activiteiten is minimaal. Deze publieksgroep geeft aan hier ook te weinig geld voor te hebben. Ze kijken liever thuis op internet of televisie naar voorstellingen of films.

Volgens de publicatie zou de gemeente Steenbergen haar beleid moeten afstemmen op lokale gezelligheid. Volkscultuur en amateurkunst zijn vormen van cultuuraanbod die kunnen rekenen op relatief veel cultuurparticipatie vanuit de inwoners. Om inwoners met nieuwe vormen van kunst en cultuur in aanraking te laten komen, kunnen deze het beste gecombineerd worden met populaire activiteiten. Daarnaast blijkt het sleutelwoord 'lokaal' te zijn. Een belangrijke voorwaarde voor cultuurparticipatie blijkt het niet ver te hoeven reizen voor een activiteit.

5.3 De keuze voor de gemeente Steenbergen

De ambitie kunst en cultuur als stimulans voor sociale cohesie wil de gemeente realiseren door in te zetten op het lokale karakter van activiteiten die al worden georganiseerd en die 'scoren' bij de inwoners.

De keuze is gebaseerd op het onderzoek dat de gemeente Steenbergen typeert als een gemeente dat voornamelijk wordt gekenmerkt door het culturele type inwoner dat bovenal 'lokale gezelligheid' waardeert in evenementen. Daarnaast is deze keuze gebaseerd op input van het lokale culturele veld tijdens de inspiratiebijeenkomst ten behoeve van deze nota. Hierin werd aangegeven dat traditie 'scoort' in Steenbergen (zie bijlage 1). Culturele activiteiten zouden vooral herkenbaar, dichtbij en laagdrempelig moeten zijn om een breed publiek te trekken. Door evenementen af te stemmen op 'wat werkt' voor Steenbergen, wordt bereikt dat cultuurparticipatie wordt verhoogd en daarmee sociale cohesie.

Door in te zetten op lokale activiteiten die 'scoren' bij de inwoners en daarnaast groei te stimuleren op initiatieven met een lokaal karakter en een duidelijk maatschappelijk doel verwacht de gemeente Steenbergen de ambitie te realiseren. Wat de gemeente gaat doen om de ambitie te realiseren, zal in het volgende hoofdstuk worden uitgewerkt.

6. Realisatie

Kunst en cultuur is belangrijk voor de gemeente Steenbergen. Het verbindt, geeft plezier en draagt bij aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. De komende vier jaar willen we kunst en cultuur inzetten om ontwikkelingskansen te bieden voor de jeugd en om sociale cohesie te versterken.

Om deze doelstellingen te realiseren zet de gemeente Steenbergen de komende vier jaar in op het realiseren van onderstaande ambities:

Ambitie 1: de gemeente biedt ieder kind een basis voor een inspirerend en betekenisvol leven

Ambitie 2: kunst en cultuur als stimulans voor sociale cohesie

6.1 De rol van de gemeente

De realisatie van bovenstaande ambities moet in het licht worden gezien van de rol die de gemeente Steenbergen in het welzijnssubsidiebeleid is toebedeeld. Bij het realiseren van activiteiten met een maatschappelijke bijdrage wordt namelijk uitgegaan van de eigen verantwoordelijkheid van burgers.

In het welzijnssubsidiebeleid is het uitgangspunt opgenomen dat bij het zorgen voor een samenleving met een hoog welzijnsniveau, het primaat bij de burger en de verschillende vormen van particulier initiatief ligt. De gemeente regelt en

financiert niet meer alle initiatieven. De gemeente wil haar burgers wel stimuleren bij het nemen van initiatieven op het terrein van welzijn voor zover deze binnen de doelstellingen van het gemeentelijk welzijnsbeleid vallen. Dit kan, zoals opgenomen in het welzijnssubsidiebeleid, door voorwaarden te scheppen, zoals het voorzien in deskundigheid, accommodatie en/of subsidie.

Met deze uitgangspunten, wordt hieronder de realisatie van beide ambities weergegeven.

6.2 Uitwerking Cultuureducatie

Cultuureducatie wordt door de gemeente Steenbergen ingezet om kinderen een basis voor een inspirerend en betekenisvol leven te bieden. We zetten in op gelijke kansen voor ieder kind binnen de gemeente Steenbergen. Kunst en cultuur biedt kinderen de mogelijkheid hun blik te verruimen en hun creatieve vaardigheden te ontwikkelen. De gemeente Steenbergen wil deze kans gelijkwaardig verdelen en legt haar focus daarom bij cultuureducatie in het onderwijs.

De aandacht voor cultuureducatie is niet nieuw. In 2012 is de gemeente Steenbergen gestart met een pilot voor een marktplaats cultuureducatie door het inhuren van een externe cultuurcoördinator. De cultuurcoördinator heeft als opdracht gekregen om te inventariseren wat de scholen aan cultuureducatie doen en hoe zij geholpen kunnen worden bij hun ambities. De cultuurcoach heeft de basisscholen benadert en hen geadviseerd bij hun programmering voor cultuureducatie. De cultuurcoach richt de marktplaats in aansluitende op het idee van vraaggericht werken binnen de regeling *Cultuureducatie met Kwaliteit*. Waar de scholen voorheen kant- en klare producten uit een basispakket afnamen, vraagt de cultuurcoach de scholen zelf een ambitie uit te spreken rond cultuureducatie. Daarnaast heeft de cultuurcoach de opdracht gekregen om het lokale veld van cultuureducatie in beeld te brengen en te stimuleren. Hiervoor zijn de lokale aanbieders uitgedaagd om aan te sluiten bij de wensen van de scholen en eventuele samenwerking aan te gaan.

Speerpunt Cultuureducatie: Beleidsplan Cultuureducatie per school

Om cultuureducatie te stimuleren in de periode 2014-2017, hebben we als gemeente de wens dat alle scholen eind 2017 een beleidsplan cultuureducatie hebben.

Wij zijn van mening dat wanneer scholen zelf nadenken over het doel van cultuureducatie en hiertoe een ambitie uitspreken, de kwaliteit van cultuureducatie wordt verhoogd. Door te focussen op de ambitie van de scholen is het mogelijk cultuureducatie onderdeel te laten zijn van het lespakket in plaats van een extra taak in het drukke lesprogramma.

Interne cultuurcoördinator (icc'er) op het basisonderwijs

Onderdeel van het beleidsplan cultuureducatie is het aanstellen van een icc'er. De gemeente wijst de scholen op deze mogelijkheid en spreekt daarbij het doel uit dat iedere school een interne cultuur coördinator (icc'er) heeft. Scholen kunnen bij de cultuurcoach terecht voor informatie over de cursus icc'er.

Scholen worden sinds 2005 vanuit het Rijk al financieel ondersteund om cultuureducatie op te nemen in het lespakket. Scholen krijgen per leerling een bedrag van €10,90 per leerling om aan cultuureducatie te besteden. Voorheen moest dit bedrag volledig terugkomen bij de leerling. Met ingang van de regeling Prestatiebox in het schooljaar 2012-2013, hebben scholen de (financiële) mogelijkheid gekregen in te zetten op professionalisering van leerkrachten en schoolleiders op het gebied van cultuureducatie. Om het onderwijs te stimuleren zich in te zetten voor cultuureducatie en de speerpunten die wij als gemeente hebben, ondersteunen wij hen. Als gemeente faciliteren wij de scholen en de lokale aanbieders door het aanstellen van een cultuurcoach. Daarnaast bieden we de scholen de mogelijkheid van een financiële regeling om de kwaliteit van de programmering cultuureducatie te verstevigen.

Actie 1 : Aanstellen cultuurcoach

In 2012 is de gemeente Steenberghe gestart met een verkenning om een marktplaats cultuureducatie op te starten. Er is een externe cultuurcoördinator gestart en deze heeft de basisscholen, peuterspeelzalen en het culturele veld benaderd en hen geadviseerd bij hun programmering voor cultuureducatie.

De afgelopen twee jaar hebben gefungeerd als 'pilot-fase'. Met deze cultuurnota zal de marktplaats cultuureducatie definitief vorm gaan krijgen met de aanstelling van een cultuurcoach. Hiermee wordt de marktplaats fysiek ingericht met een cultuurcoach die scholen actief benadert en ondersteunt in hun programmering voor cultuureducatie. De cultuurcoach zal voor vier jaar worden aangesteld en werken in lijn van de volgende speerpunten van de marktplaats cultuureducatie:

Doel: Stimuleren vraaggericht werken

De cultuurcoach richt de marktplaats in aansluitende op het idee van vraaggericht werken binnen de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit. Waar de scholen voorheen kant- en klare producten uit een basispakket afnamen, vraagt de cultuurcoach de scholen zelf een ambitie uit te spreken rond cultuureducatie.

Doel: Ondersteunen deskundigheidsbevordering

Naast het vraaggericht werken wil de gemeente met de cultuurcoach ook inzetten op deskundigheidsbevordering ten behoeve van cultuureducatie op scholen. De gemeente trekt hier in het schooljaar 2014-2015 eenmalig extra middelen voor uit om deskundigheidsbevordering te ondersteunen. Daarnaast wijst de cultuurcoach op de mogelijkheden die de scholen hiertoe momenteel al hebben.

De cultuurcoach richt zich met de marktplaats voornamelijk op de scholen en helpt hen met de programmering voor cultuureducatie. Daarnaast richt de cultuurcoach zich ook op het lokale culturele veld. Bij de invulling van de programmering voor cultuureducatie zal de focus van de cultuurcoach liggen op lokaal aanbod. Pas wanneer het lokale aanbod niet aansluit bij de vraag van de scholen, of van onvoldoende kwaliteit blijkt, wordt voor invulling van de programmering buiten het lokale aanbod gezocht.

Actie 2: 50/50 regeling cultuureducatie

In het voorgaande is aangegeven dat scholen vanuit het Rijk een bedrag per leerling ontvangen om aan cultuureducatie te besteden. Met ingang van de

regeling Prestatiebox hebben scholen de (financiële) mogelijkheid gekregen binnen dit budget in te zetten op deskundigheidsbevordering van leerkrachten en schoolleiders op het gebied van cultuureducatie. Nog lang niet alle scholen maken hier gebruik van.

De gemeente Steenbergen wil scholen stimuleren hier toch in te investeren en tegelijkertijd de mogelijkheid bieden de kwaliteit van de programmering cultuureducatie te vergroten. De gemeente wil dit realiseren met invoering van de 50/50 regeling cultuureducatie. Deze regeling houdt in dat scholen en de gemeente samen investeren in de kwaliteit van cultuureducatie.

Wanneer een school een kwaliteitsslag wil maken in cultuureducatie kan het hiertoe extra financiële middelen ontvangen van de gemeente door middel van de 50/50 regeling cultuureducatie. Deze regeling is gebaseerd op het bedrag uit het bekostigingsstelsel basisonderwijs, beter bekend als lumpsum-gelden die scholen momenteel al krijgen via het Rijk om te besteden aan culturele vorming. Scholen hebben echter een zekere mate van vrijheid om deze lumpsum-gelden in te zetten en de €4,25 per leerling beschikbaar voor culturele vorming wordt lang niet altijd volledig benut. Met de 50/50 regeling cultuureducatie verdubbelt de gemeente dit bedrag uit de lumpsum indien scholen dit bedrag volledig inzetten ten behoeve van cultuureducatie. Bovendien dient de volledige €10,90 uit de Prestatiebox ook te worden ingezet voor cultuureducatie. Zo komt er een bedrag van €19,40 per leerling beschikbaar voor cultuureducatie.

Scholen komen voor deze 50/50 regeling cultuureducatie in aanmerking indien de cultuurcoach hen hiervoor aanmeldt bij de gemeente. De cultuurcoach gaat hiertoe over indien de school:

- Minstens 1 interne cultuur coördinator (icc'er) heeft;
- De school een beleidsplan cultuureducatie kan overleggen;
- Uit dit beleidsplan blijkt dat de school zelf de volledige middelen uit de Prestatiebox en de lumpsum-gelden beschikbaar stelt

Scholen die voor 1 augustus 2014 worden aangemeld, kunnen vanaf het schooljaar 2014-2015 jaarlijks van deze 50/50 regeling cultuureducatie gebruik maken. Scholen die later worden aangemeld kunnen vanaf het volgende schooljaar jaarlijks van deze regeling gebruik maken. Deze regeling loopt tot en met het schooljaar 2017-2018.

De gemeente vindt ruimte in het huidige kunst- en cultuurbudget om deze 50/50 regeling tot en met het schooljaar 2017-2018 te realiseren.

Actie 3: Scholingssubsidie cursus icc'er

Het is de wens van de gemeente dat scholen een eigen beleidsplan cultuureducatie opstellen waarin een ambitie wordt uitgesproken. Daarbij kan een interne cultuurcoördinator ondersteuning bieden. Dat iedere school voor primair onderwijs binnen de gemeente Steenbergen over een interne cultuurcoördinator kan beschikken, behoort daarmee ook tot de wensen. Om voor de 50/50 regeling in aanmerking te komen, is het voor scholen zelfs een vereiste hieraan te voldoen.

Tot 1 januari 2013 konden leerkrachten bij Kunstbalie een scholingssubsidie aanvragen van maximaal €500,- om de cursus icc'er te volgen. Deze

subsidieregeling is komen te vervallen met ingang van de nieuwe beleidsperiode 2013-2016. In het schooljaar 2014-2015 komt de gemeente scholen tegemoet in de kosten voor de cursus icc'er. De totale kosten voor deze cursus zijn €850,-. Per school kan maximaal 1 leerkracht scholingssubsidie aanvragen van €500,- voor de cursus icc'er mits er nog geen interne cultuurcoördinator op de school aanwezig is. Aanvragen voor de scholingssubsidie worden ingediend via de cultuurcoach.

6.2 Uitwerking lokale kunst en cultuur

De tweede ambitie die de gemeente Steenbergen uitspreekt met dit cultuurbeleid, zal worden gerealiseerd door de focus lokaal te houden. De gemeente Steenbergen wil de ambitie realiseren door in te zetten op behoud van het lokale karakter van activiteiten die reeds worden georganiseerd. Deze activiteiten zijn 'van Steenbergen' en 'scoren' bij de inwoners. De gemeente zet haar focus op behoud van deze populaire activiteiten en het verhogen van de bekendheid hiervan. Hiermee realiseert de gemeente de ambitie om de sociale cohesie te versterken door de lokale kracht en de culturele smaak van Steenbergen beter in beeld te krijgen bij de inwoners.

Doel: Ondersteuning van volkscultuur en amateurkunst

De gemeente Steenbergen erkent de waarde van het rijke verenigingsleven binnen haar gemeentegrenzen (zie bijlage 3). Relatief veel inwoners doen hierdoor aan een vorm van kunstbeoefening binnen deze verenigingen. Bovendien doen veel leden binnen deze verenigingen aan een vorm van vrijwilligerswerk. Bij elkaar zorgt dit voor een sterke sociale cohesie binnen de verschillende kernen van de gemeente Steenbergen. Volkscultuur en amateurkunst maakt dat ieder dorp en de stad Steenbergen eigen tradities kent. De gemeente Steenbergen biedt ruimte voor deze specifieke dorpsgewoonten. Ruimte voor verschillende culturele smaken binnen de gemeente draagt namelijk ook bij aan het versterken van sociale cohesie.

De waarde die de gemeente Steenbergen hecht aan volkscultuur en amateurkunst uit zich in de gemeentesubsidie die de verenigingen en stichtingen ontvangen. Met dit kunst- en cultuurbeleid onderschrijft de gemeente het belang van deze gemeentesubsidie.

Doel: Lokale culturele kracht in beeld

Eerder is er geconcludeerd dat er veel culturele activiteiten worden georganiseerd in de gemeente Steenbergen en dat deze activiteiten ook 'scoren' bij de inwoners. Toch is er behoefte om deze lokale culturele kracht beter in beeld te brengen. Tijdens de inspiratiebijeenkomst met het lokale culturele veld werd dit onderschreven. Er is behoefte aan een 'cultuur agenda' waar lokale evenementen in worden opgenomen. Dit om dubbele activiteiten te voorkomen of juist aansluiting te zoeken bij andere evenementen. Daarnaast versterkt een beter beeld van lokale evenementen de cultuurparticipatie en de culturele 'smaak' van Steenbergen.

Speerpunt: Focus op lokale culturele kracht

Naast haar focus op het lokale karakter van activiteiten en het beter in beeld brengen hiervan, legt de gemeente Steenbergen ook de focus op haar lokaal cultureel talent. De gemeente Steenbergen heeft binnen de verschillende

verenigingen en de vele kunstenaars creatieve talenten met professionele kwaliteiten. De focus van de gemeente op deze lokale kracht uit zich in de inrichting en de stimulering van de marktplaats cultuureducatie. Naast de focus op vraaggericht werken en deskundigheidsbevordering van de leerkrachten, ligt de focus ook op lokale culturele aanbieders.

Actie 1: UITagenda

De gemeente Steenbergen heeft bovengenoemde 'cultuuragenda' reeds in huis met de UITagenda welke door het VVV Brabantse Wal wordt verzorgd. Verenigingen of stichtingen die een evenement of activiteit organiseren kunnen deze aanmelden bij het VVV Brabantse Wal. Deze activiteiten en evenementen worden vervolgens geplaatst in de UITagenda.

Bij de organisatie van een evenement hoort vaak ook het aanvragen van een vergunning bij de gemeente. De gemeente is daarmee op de hoogte van een groot aantal activiteiten en evenementen binnen haar gemeentegrenzen. De gemeente heeft een procedure waarbij evenementen waarvoor een vergunning wordt aangevraagd, worden aangemeld bij VVV de Brabantse Wal. Deze zullen vervolgens op de UITagenda worden geplaatst. Hiermee wordt het groot deel van de activiteiten en evenementen inzichtelijk gemaakt voor burgers en verenigingen binnen de gemeente Steenbergen en daarbuiten.

Het past hier ook te wijzen op de mogelijkheid tot het aanvragen van lege-vrije vergunningen. In het welzijnssubsidiebeleid is opgenomen dat activiteiten die worden georganiseerd door non-profitorganisaties, geen winstoogmerk hebben en worden georganiseerd met als doel het vergroten van het saamhorigheidsgevoel van een straat, buurt, vereniging of stichting en waarbij de activiteit in hoofdzaak wordt verricht door vrijwilligers, in aanmerking komt voor vrijstelling van legeskosten.

Actie 2: Ondersteunen van lokale aanbieders

Op deze plaats past het te wijzen op de Marktplaats cultuureducatie waar onder dezelfde voorwaarden al wordt ingezet op lokaal talent. Bij de invulling van de programmering voor cultuureducatie zal de focus van de cultuurcoach liggen op lokaal aanbod. Pas wanneer het lokale aanbod niet aansluit bij de vraag van de scholen, of van onvoldoende kwaliteit blijkt, wordt voor de programmering verder gekeken dan lokaal aanbod.

Speerpunt subsidie muziekonderwijs wordt subsidie culturele vorming

In deze nota staat de ambitie om ieder kind een gelijke basis voor een inspirerend en betekenisvol leven te geven centraal. Dit doen we door middel van cultuureducatie op de basisscholen te ondersteunen en te stimuleren. Ondanks dat cultuureducatie buiten school niet de focus heeft in deze nota, wenst de gemeente al geruime tijd hier ook gelijkheid in te bieden. Dit gebeurt momenteel namelijk door middel van de subsidie muziekonderwijs. Met deze regeling kunnen ouders voor kinderen tot 18 jaar subsidie aanvragen lessen muziekonderwijs tot een bepaald basisoniveau is behaald. De hoogte van de subsidie is inkomensafhankelijk.

Actie 3: Realisatie subsidie culturele vorming

Deze regeling willen we graag uitbreiden waarbij meerdere cursussen in cultuureducatie gesubsidieerd worden. Cultuureducatie is namelijk breder dan muziekonderwijs. Ook acteerlessen, een cursus fotografie of een cursus beeldende kunst zijn cultuureducatief voor kinderen.

Deze regeling kan tevens een stimulering van de lokale culturele kracht tot gevolg hebben. De subsidie muziekonderwijs is momenteel al een sterke stimulans voor lokale muzikanten. De laatste jaren zijn leerlingen die in aanmerking komen voor de subsidie muziekonderwijs voornamelijk muzieklessen gaan volgen bij de plaatselijke harmonieën en andere lokale en regionale individuele muzikanten. De huidige subsidie muziekonderwijs stimuleert als zodanig de lokale culturele kracht in Steenberg. De uitbreiding van het cursusaanbod dat in aanmerking komt voor de subsidie, verbreedt ook de stimulans voor het lokale culturele veld. Het culturele vorming voor de jeugdige staat echter voorop waardoor ook regionaal cultuuraanbod in aanmerking komt voor de subsidie cultuureducatie.

6.4 Financiële realisatie

De gemeente Steenberg heeft ten behoeve van kunst en cultuur jaarlijks een budget van €22.000,- te besteden. Dit beschikbare budget zal op basis van het voorgaande worden aangewend om de in deze nota geformuleerde ambities te stimuleren. Zo zal de aanstelling van een cultuurcoach uit dit budget bekostigd worden. Daarnaast wordt de 50/50 regeling cultuureducatie met de scholen voor primair onderwijs uit dit budget bekostigd. De exacte kosten hiervan zijn niet bekend. Deze zijn namelijk afhankelijk van het aantal deelnemende scholen en hun leerlingenaantal. Daarnaast is dit afhankelijk van het bedrag dat in de lumpsum-gelden beschikbaar wordt gesteld voor culturele vorming. Dit bedrag fluctueert. Met ingang van het schooljaar 2014-2015 is slechts een beperkt aantal scholen klaar voor deelname aan de regeling. Dit schooljaar wordt daarom ruimte gevonden voor de scholingssubsidie cursus icc'er.

Tot slot wordt jaarlijks een bedrag gereserveerd van €4000,- om lokale culturele evenementen die de sociale cohesie versterken te stimuleren.

De begroting voor kunst en cultuur zal er hiermee als volgt uit gaan zien:

Budget Kunst en Cultuur

	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Cultuurcoach	€10.000	€10.000	€10.000	€10.000
50/50 regeling cultuureducatie	max. €2975,-**	max. €7781,-*	max. €7781,-*	max. €7781,-*
Scholingssubsidie cursus icc'er	±€4500,-	-	-	-

Stimulering lokale evenementen	€4525,-	€4219,-	€4219,-	€4219,-
	€22.000,-	€22.000,-	€22.000,-	€22.000,-

*Dit bedrag is afhankelijk van zowel het aantal scholen dat meedoet aan de regeling als het bedrag dat het Rijk in de LUMPSUM aanwijst als beschikbaar per leerling voor culturele vorming. Dit bedrag fluctueert.

**Dit bedrag is gebaseerd op de situatie in december 2013 met de verwachting dat hooguit drie scholen met ingang van het schooljaar 2014-2015 in aanmerking komen voor de 50/50 regeling cultuureducatie.

Realisatie subsidie culturele vorming

De huidige subsidie muziekonderwijs is ingericht om ieder kind in de gemeente gelijke kansen te bieden op muziekonderwijs. Met deze nota wordt de subsidie muziekonderwijs omgezet in een subsidie culturele vorming. Met deze regeling kunnen ouders voor hun kind tot 18 jaar subsidie aanvragen voor lessen of een cursus in culturele vorming. Zoals bij de subsidie muziekonderwijs zal de subsidie ook bij deze regeling inkomensafhankelijk zijn. In tegenstelling tot de regeling subsidie muziekonderwijs, zal bij de regeling subsidie culturele vorming slechts subsidiëring mogelijk zijn tot een vastgesteld maximum verzamelinkomen. Het betreft hier het modaal inkomen zoals vastgesteld in september 2013 door het Centraal Planbureau (CPB); €33.500,-. Dit bedrag zal voor de vier jaar waarin deze nota van kracht is (2014-2017) niet wijzigen.

Het invoeren van een maximum verzamelinkomen onderschrijft de wens van de gemeente om ieder kind gelijke kansen te bieden op culturele vorming. Met het stimuleren van cultuureducatie op school wordt kinderen een basis gefaciliteerd. Met de subsidie culturele vorming wordt kinderen een gelijke kans geboden zich in hun vrije tijd nader te ontwikkelen in één vorm van culturele vorming. Daarom kiest de gemeente Steenbergen ervoor gezinnen tot een modaal verzamelinkomen van €33.500,- te ondersteunen. Nieuwe aanvragen voor een subsidie cultuureducatie door ouders met een verzamelinkomen hoger dan modaal, zullen vanaf het cursusjaar 2014-2015 worden afgewezen. Lopende subsidies in deze inkomensgroep zullen blijven bestaan. Meerjarige cursussen die minimaal sinds het cursusjaar 2013-2014 lopen, blijven volgens de verordening subsidie muziekonderwijs subsidie ontvangen voor de duur van de cursus. Ook voor kinderen waarvan de ouders een hoger modaal verzamelinkomen hebben dan €33.500,-.

De gemeente Steenbergen heeft momenteel ten behoeve van de subsidie muziekonderwijs jaarlijks een bedrag van €22.500,- te besteden. Dit bedrag volstaat tot op heden voor het aantal subsidieaanvragen van ouders voor muziekonderwijs. Met het omzetten van de subsidie muziekonderwijs naar de subsidie cultuureducatie blijft het subsidiebudget gelijk. Dit bedrag is uitputtelijk en zal niet worden overschreden. Ondanks de uitbreiding van het aantal cursusvormen waarvoor subsidie kan worden aangevraagd, verwachten we ook met de subsidie cultuureducatie aan alle subsidieaanvragen te kunnen voldoen.

Slechts 19% van de huidige aanvragen voor subsidie muziekonderwijs vallen binnen de inkomensgrens bij de nieuwe subsidie culturele vorming. Dit percentage is goed voor ruim een derde van het totaal te besteden budget (zie

bijlage 2). Met het verschuiven van de inkomensgrens valt tegelijkertijd budget vrij om invulling te geven aan de subsidie culturele vorming. In de onderstaande figuur de beoogde invulling van het budget:

Budget Subsidie Culturele Vorming

	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
subsidie muziekonderwijs >€33.500,-	max. ±€10.276,-	max. ±€10.276,-	max. ±€10.276,-	
Subsidie culturele vorming ≤€33.500,-	min. ±€12.224,-	min ±€12.224,-	min. ±€12.224,-	€22.500,-
	€22.500,-	€22.500,-	€22.500,-	€22.500,-

Met het budget Kunst en Cultuur en het budget Subsidie Culturele Vorming, wordt realisatie van de ambities zoals uitgesproken in deze nota in de periode 2014-2017 door de gemeente Steenberghe gestimuleerd. Voor daadwerkelijke realisatie is ook initiatief nodig van verenigingen, stichtingen, scholen en burgers. We vertrouwen op uw creativiteit en inzet!

Bijlage 1:

Inspiratiebijeenkomst nota Kunst en Cultuur

Gemeente Steenbergen, Buiten de Veste 1

Maandag 7 oktober 2013 ; 20.00 - 22.00

Op maandagavond 7 oktober had de inspiratiebijeenkomst plaats ter actualisering van de nota kunst en cultuur. Met de vernieuwde nota willen we bereiken dat er een breed gedragen ambitie ontstaat die door culturele initiatieven nu en in de toekomst wordt onderschreven. Deze creatieve en interactieve bijeenkomst op 7 oktober geeft de visie praktische handen en voeten.

Voor deze bijeenkomst waren alle inwoners van de gemeente Steenbergen via de pers uitgenodigd deel te nemen. Het culturele veld binnen de gemeente had tevens per e-mail een persoonlijke uitnodiging ontvangen voor deze bijeenkomst.

Wethouder Cor van Geel gaf de aftrap voor de avond.

Ambities

De avond was ingericht als een creatieve en interactieve bijeenkomst. De aanwezigen zijn opgesplitst in twee groepen aan de slag gegaan met drie

vragen. Deze vragen zijn gebaseerd op twee ambities die vooraf door de gemeente zijn geformuleerd:

- De lokale culturele kracht én de culturele smaak van Steenbergen zijn duidelijk zichtbaar voor inwoners van de gemeente Steenbergen en daarbuiten;
- De gemeente biedt ieder kind een basis voor een inspirerend en betekenisvol leven.

Naar aanleiding van deze twee ambities zijn vervolgens drie vragen opgesteld. Hiermee zijn de aanwezigen in twee groepen uiteen gegaan. Bij twee van de drie vragen zijn afbeeldingen en uitspraken toegevoegd. Dit als handvatten om het antwoord vorm en gestalte te geven. Daarnaast konden onbeperkt eigen ideeën worden ingebracht.

Nadat in de groepen afzonderlijk in tien minuten een antwoord werd geformuleerd, vond vervolgens een centrale evaluatie plaats. Dit verslag bevat de opmerkingen die tijdens deze centrale evaluatie die avond zijn opgehaald.

VRAAG 1: Wat is de culturele smaak van Steenbergen?

Elementen die naar voren kwamen die 'werken' voor Steenbergen zijn de volgende:

- Traditie
- Dicht bij de deur
- Begrijpelijke evenementen
- Behouden wat je hebt; niet veranderen
- Het moet wel 'van Steenbergen' zijn.

De aanwezigen merkten op dat tradities 'scoren' in de gemeente Steenbergen. Activiteiten die sinds jaar en dag worden georganiseerd, blijven in trek. Inwoners van de gemeente Steenbergen zouden boven alles willen behouden wat er nu al is op het gebied van kunst en cultuur. Verandering wordt niet nagestreefd.

Activiteiten rondom kunst en cultuur die 'scoren' komen dus vooral voort uit traditie. Daarnaast is het belangrijk dat evenementen 'begrijpelijk' zijn en 'dicht bij de deur' worden georganiseerd.

Daarnaast werd opgemerkt dat evenementen wel 'van Steenbergen' moeten zijn. Evenementen moeten voortkomen uit de gemeente Steenbergen. De uitspraak "vele smaken, vele meningen" bleek van toepassing op Steenbergen. De gemeente Steenbergen is opgebouwd uit vijf dorpskernen en de stad Steenbergen. Deze kernen hebben ieder hun eigen tradities en

dorpsgewoonten. Dit uit zich ook in de verschillende evenementen. Er bestaat dus niet zoiets als één smaak van Steenbergen.

Naast de elementen die werken voor de gemeente Steenbergen, is er door de aanwezigen ook benoemd wat de kenmerken zijn van culturele activiteiten:

- Carnaval en grote evenementen;
- Men is 'trots' op de omgeving rond Steenbergen
Hier zijn echter niet alle aanwezigen het mee eens. Wellicht bestaat die trots wel, het zal echter niet worden uitgedragen naar de buitenwereld toe.
- De gemeente Steenbergen wordt gekenmerkt door veel muziek en vele koren.

De gemeente Steenbergen wordt door de aanwezigen gekenmerkt door grote evenementen en het vieren van Carnaval. De gemeente Steenbergen wordt vervolgens gekenmerkt door het grote aantal verenigingen. Er zijn voornamelijk veel muziekverenigingen en koren binnen de gemeente.

Door de aanwezigen werd ook benoemd dat het inmiddels tijd is voor 'groei en ontplooiing'. Tegelijkertijd wordt opgemerkt dat dit lastig te realiseren is. Juist doordat traditie scoort en Steenbergen meer gericht is op behoud van bestaande activiteiten dan op vernieuwing. Toch zijn de aanwezigen van mening dat groei mogelijk is. Wanneer wordt gestart vanuit de traditie en af en toe een nieuw element wordt toegevoegd. Vernieuwing dient dus vooral langzaam te worden doorgevoerd.

Een laatste opmerking vanuit de aanwezigen is dat het regelmatig voorkomt dat evenementen vaak worden weggezet met de ambitie om 'regionaal te gaan'. Evenementen worden georganiseerd voor de regio maar trekken vaak slechts lokaal belangstelling. Er wordt geadviseerd om de ambitie bij te stellen en voor 'lokaal' te gaan.

VRAAG 2: Wat is de lokale kracht van Steenbergen?

Met deze vraag wordt de aanwezigen gevraagd te benoemen wat momenteel de sterke culturele en kunstzinnige elementen zijn binnen de gemeente Steenbergen. De aanwezigen benoemen deze per kern:

Nieuw-Vossemeer

- Kermis
- Prijsdansen

Dinteloord

- Havenfeesten

Kruisland

- Kerststallenroute

De Heen

- Carnaval
- Hoekkunst

Steenbergen

- Kleine Tour;
- Jaarconcerten;
- Jaarmarkt;
- Roparun

De aanwezigen spreken de waarde uit van deze verschillende activiteiten binnen de verschillende kernen. Iedere kern heeft hiermee een eigen 'culturele smaak' en dat mag.

'Ommetjes' en GPS-kunstroute

Naast deze verschillende culturele activiteiten per kern, worden ook de 'ommetjes' die in de verschillende kernen zijn aangelegd genoemd. Dit zijn beschreven wandelingen door en rondom de verschillende kernen. Daarnaast wordt de GPS-kunstroute genoemd door één van de aanwezigen. Deze blijkt voor veel Steenbergenaars onbekend.

Actieve vrijwilligers

De lokale kracht van Steenbergens wordt door de aanwezigen ook gevonden in een grote groep actieve vrijwilligers. Deze vrijwilligers houden van aanpakken en kunnen met elkaar veel voor elkaar krijgen.

Gemis cultuuragenda

Tijdens de avond blijkt ook dat er behoefte is aan een 'cultuuragenda'. Met een 'cultuuragenda' is het voor inwoners en verenigingen beter inzichtelijk welke activiteiten er zijn. Daarnaast kan deze agenda verenigingen helpen met het plannen van hun activiteiten. Enerzijds om dubbele evenementen te voorkomen. Anderzijds kan deze 'cultuuragenda' verenigingen bewegen juist meer samen te werken. Er wordt opgemerkt dat verschillende culturele activiteiten op één dag elkaar juist kan versterken.

VRAAG 3: Welke relatie ziet uw groep tussen Kunst en Cultuur enerzijds en een inspirerend en betekenisvol leven anderzijds?

Tot slot van de avond is de aanwezigen gevraagd naar de rol van kunst en cultuur om kinderen een inspirerend en betekenisvol leven te geven.

Beide groepen gaven aan dat kunst en cultuur kinderen *'op een andere manier laat kijken'*. Door middel van kunst en cultuur leren kinderen buiten de gebaande kaders te denken. Ze ontwikkelen hun creatieve vaardigheden.

Daarnaast wordt opgemerkt dat kinderen met kunst en cultuur de mogelijkheid wordt geboden een *'eigen culturele smaak'* te ontwikkelen.

Bovendien vergroot kunst en cultuur het *'creërend vermogen'* bij kinderen.

Na beantwoording van de vraag welke relatie er bestaat tussen kunst en cultuur enerzijds en een inspirerend en betekenisvol leven anderzijds, bleek er behoefte de vraag te beantwoorden hoe dit vorm te geven.

Cultuureducatie wordt gezien als middel om ieder kind een inspirerend en betekenisvol leven mee te geven. Maar de daadwerkelijke uitwerking ervan blijkt verschillende mogelijkheden te bieden:

- Cultuureducatie op school?

- De opmerking wordt gemaakt het winst zou zijn om cultuureducatie in het basisonderwijs 'lesstofvervangend' zou zijn. Dat geeft scholen meet tijd/ruimte echt aandacht te besteden aan cultuureducatie.
 - De opmerking wordt gemaakt dat het winst zou zijn nieuwe producten voor cultuureducatie te koppelen aan verschillende aanbieders. Er wordt een voorbeeld in het kader van erfgoededucatie genoemd waarbij zowel de Heemkundekring als het plaatselijk museum zijn betrokken.
 - Tot slot wordt opgemerkt dat het winst zou zijn dat nieuwe producten in cultuureducatie een maatschappelijke bijdrage leveren. Voorbeelden worden niet genoemd.
- **Cultuureducatie in de vrije tijd?**
- De opmerking wordt gemaakt dat dan ouders betrokken moeten zijn.
- **Cultuureducatie op Buiten Schoolse Opvang (BSO) en peuterspeelzaal?**
- De opmerking wordt gemaakt dat de gemeente een 'cultuurcoach' zou kunnen aanstellen die ook op het BSO en op de peuterspeelzalen aan de slag kan met cultuureducatie.

Tot slot wordt opgemerkt dat cultuureducatie essentieel is in het behouden en doorgeven van lokale tradities voor de toekomst.

Nabranders...

Aan het einde van de avond is de aanwezigen de gelegenheid gegeven nog eventuele 'nabranders' aan bod te brengen. Onderstaande is toen naar voren gekomen:

- **Kwaliteit culturele vorming**

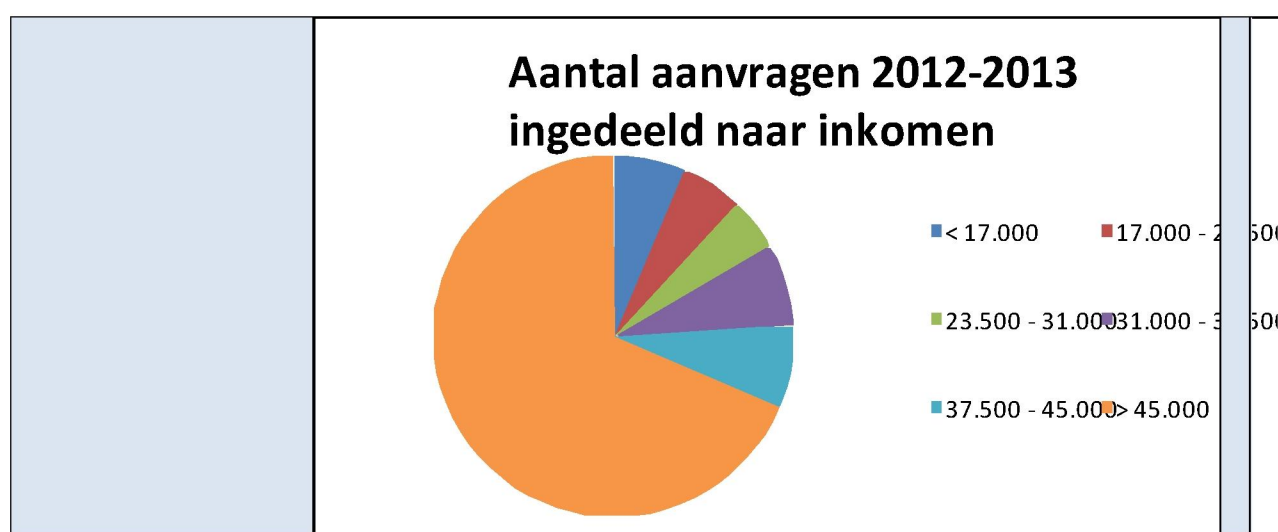
In het verlengde van het onderwerp cultuureducatie werd opgemerkt de kwaliteit van het culturele vorming in de gaten te houden. Het is inderdaad winst wanneer op lokale schaal met diverse aanbieders gewerkt kan worden. De mogelijkheid bestaat echter dat lokaal niet voldoende kwalitatief goede aanbieders aanwezig zijn. Dan moet de voorkeur worden gegeven aan kwaliteit in plaats van 'lokaal'.

- **Vraag om geen ontmoedigingsbeleid vanuit de gemeente**

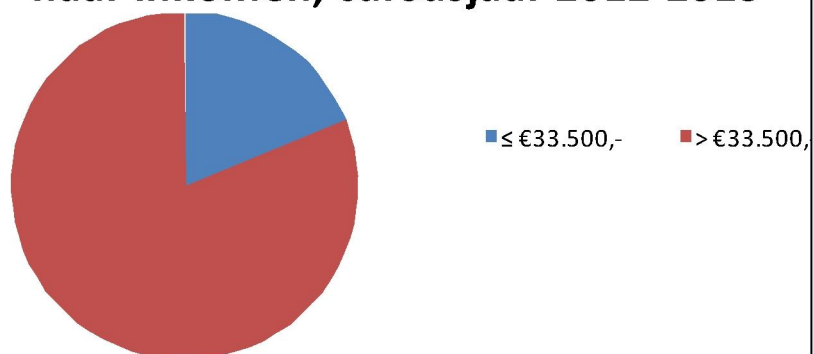
Tevens werd de gemeente gevraagd geen ontmoedigingsbeleid te voeren rondom het organiseren van culturele activiteiten. Een gemeente die mee denkt wordt op prijs gesteld.

Deze notulen zijn naar alle aanwezigen verzonden. Hierop zijn geen op- en aanmerkingen bij de gemeente binnen gekomen.

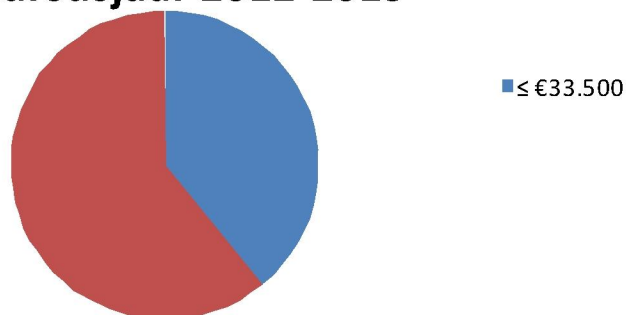
Bijlage 2

Aanvragen subsidie muziekonderwijs naar inkomen; cursusjaar 2012-2013

Verdeling budget subsidie muziekonderwijs naar inkomen; cursusjaar 2012-2013

Bijlage 3:

De spelers binnen het culturele veld in Steenbergen

Stichting Stadsarcheologie Steenbergen	
Bibliotheek Het Markiezaat	
Carnavalsvereniging De Heen	
Carnavalsvereniging 't Vossen-ol	
Stichting Karnaval Steenbergen	
Stichting Kruislands	

Karnaval - SKK	
----------------	--

	Cultuurhistorische Vereniging Nyen Aenwas van Nassau
	Stichting Commissie Culturele Verenigingen Steenberg
	Stichting Culturele Producties
	Stichting Ontspanning voor Welberg
	Stichting Relax
	Danschool LaGast

Volksdansclub De Beste Beentjes Voor	
Heemkundekring Ambachtsheerlijkheid	
Heemkundekring De Klepperman	
Heemkundekring De Steenen Kamer	
A M de Jong-Huis	
Molenmuseum Nederland	

	Stichting Ambachts en Gereedschapsmuseum De Holle Roffel
	Stichting Flierefluiters
	Harmoniekorpsen & drumbands & fanfares
	Harmonie Semper Crescendo
	Harmonie Volharding Dinteloord

	RK Harmonie St Caecilia

	Koninklijke Muziekvereniging Volharing Steenbergen	
	Oranjevereniging Nieuw Vossemeer	
	Oranjevereniging Dinteloord	
	Stichting Sint Nicolaas Comité Nieuw Vossemeer	
	A M de Jong Toneelvereniging	
	De Vrolijke Spelers Steenbergen	
	Tavenu Steenbergen	
	Toneelvereniging Souffle Kruisland	

	Christelijk Gemengde Zangvereniging Deo Cantemus
	Gemengd Koor Kruisland
	Gemengd Koor Ouderenkoor De Eendrachtzangers Steenbergen
	Gemengd Zangvereniging Die Vaertsingers
	Herenkoor Welberg/ Gregoriaans Kerkkoor
	Kamerkoor Sasso

	Montanari
--	-----------

	Koninklijk Erkend Mannenkoor ABS Steenbergen	
	Ouderenkoor Gezelligheid is ons Streven	
	Ouderenkoor Samen Een Kruisland	
	Ritmisch Koor Dinteloord	
	Vrouwenkoor En Toch	
	Zangvereniging Tavenu Dinteloord	

	Slagwerkschool Brok	
	Fotoclub Steenbergen	
	Studio Stone	
	Theaterschool Myra Ceti	
	Poppentheater Robhetty	
	Platform Kunst en Cultuur	

	Sint Nicolaascomité Steenbergen
	Stichting Kunst Centrum Steenbergen
	Theatergroep Cameleon

	Toneelvereniging Tavenu
	Dansstudio Brouwers Gast
	Dinami Steenbergen